

3. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1821 - ΕΝΑ ΜΗΝΥΜΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Ο χαρακτήρας της Ελληνικής Επανάστασης: Η επανάσταση των Ελλήνων το 1821 εξασφάλισε στο έθνος ανεξάρτητη εθνική εστία.

- ✓ Η Ελληνική Εθνική Παλιγγενεσία ήταν **εθνικό κίνημα**, συγγενές με τα αντίστοιχα εθνικά κινήματα της εποχής του.
- ✓ Το ελληνικό εθνικό κίνημα ήταν πολιτικό κίνημα, που αποσκοπούσε

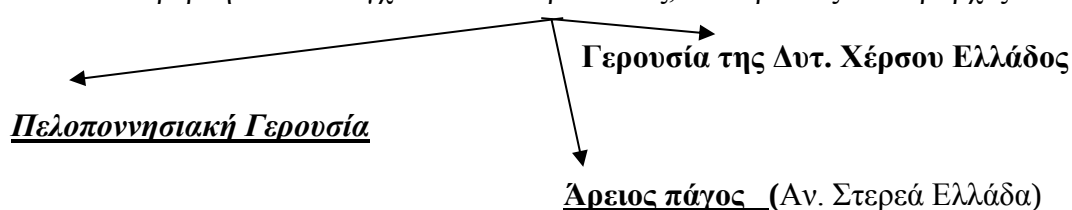
στην απελευθέρωση του έθνους και τη συγκρότηση ανεξάρτητου εθνικού κράτους & ευνομούμενης πολιτείας.

Τα κυριότερα **συστατικά στοιχεία** του ελληνικού εθνικού κινήματος υπήρξαν:

- η προβολή των Ελλήνων της εποχής ως απογόνων και κληρονόμων των αρχαίων Ελλήνων
- η ταύτιση των Ελλήνων με τους άλλους Ευρωπαίους και η διάκρισή τους από τους Τούρκους
- η καταγγελία της τουρκικής κυριαρχίας ως παράνομης και της εξουσίας του Οθωμανού σουλτάνου ως αυθαίρετης
- η προβολή του δικαιώματος των Ελλήνων να διεκδικήσουν την ελευθερία τους από την κυριαρχία και την εξουσία των Τούρκων και να συστήσουν ανεξάρτητη και ευνομούμενη πολιτεία στη βάση των αρχών της εθνικής αυτοδιάθεσης και της λαϊκής κυριαρχίας.

Η πολιτική συγκρότηση των Ελλήνων

Οι τοπικοί οργανισμοί: Πολιτικοί σχηματισμοί τοπικού χαρακτήρα, ένα είδος τοπικών κυβερνήσεων. Ελέγχονταν από προεστούς, Φαναριώτες και ιεράρχες.

Πολιτικές διαμάχες: Το καλοκαίρι του 1821 έφτασε στην Πελοπόννησο ο Δημ. Υψηλάντης για να αναλάβει την ηγεσία του Αγώνα. Αρκετοί οπλαρχηγοί και Φίλικοί συσπειρώθηκαν γύρω του και τάχθηκαν εναντίον των προεστών, των Φαναριωτών και των ιεραρχών, που επιχειρούσαν να μονοπωλήσουν την εξουσία.

* Η πολιτική συγκρότηση των Ελλήνων

- Τοπικά επαναστατικά συμβούλια («εφορίες, σύγκλητοι, καγκελαρίες» κ.λπ.)
 - Τοπικές γερουσίες:
 - Πελοποννησιακή Γερουσία
 - Άρειος Πάγος (Ανατολική Στερεά Ελλάδα)
 - Γερουσία της Δυτικής Χέρσου Ελλάδος
 - οι ανιππρόσωποι είναι οι ίδιοι με αυτούς στα τοπικά συμβούλια
- ανάληψη εξουσίας από τους ίδιους άρχοντες, συνέχεια προεπαναστατικής ελληνικής εξουσίας
- οι τοπικοί άρχοντες διαθέτουν μεγάλη επιρροή
- οι νεοεισερχόμενοι πολιτικοί επιζητούν τον περιορισμό της εξουσίας των παλιών αρχόντων

ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ

- οι φιλελεύθεροι νεήλυδες δημιουργούν τα φιλελεύθερα συντάγματα του Αγώνα, αλλά έχουν μικρή συμμετοχή στην άσκηση εξουσίας
- Διαμάχη Δημ. Υψηλάντη + Φιλικών/στρατιωτικών εναντίον προκρίτων
- Υποστηρίζουν την έμμεση εκλογή ανιππροσώπων από τους «εγκριτώτερους» κάθε επαρχίας. («ολιγαρχικοί»)
- Οι πρόκριτοι την απευθείας εκλογή από το λαό («δημοκρατικοί»)
- Εθνοσυνέλευση Επιδαύρου (τέλος 1821): 1822 το πρώτο δημοκρατικό φιλελεύθερο σύνταγμα
- Η διεθνής κατάσταση και η ισχύς των ελληνικών ηγετικών ομάδων ενίσχυσαν τις συντηρητικές τάσεις.

ΕΘΝΟΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ

- ✓ Επικράτηση επανάστασης στη νότια Ελλάδα ⇒ διευκολύνεται η λύση του ελλ. ζητήματος
- ✓ Δημιουργία μικρού ελλ. κράτους, ανεξάρτητου και ομοιογενούς, δημιουργία «Μεγάλης Ιδέας»

ΟΡΙΣΜΟΣ: εθνική πολιτική που αποσκοπούσε στην απελευθέρωση των ιστορικών ελλ. χωρών και των τόπων όπου κατοικούσαν Έλληνες, οι οποίοι ονομάστηκαν από την ελεύθερη ελληνική εστία «αλύτρωτοι»

- * Συνταγματική και ανιππροσωπευτική πολιτεία: «Προσωρινόν πολίτευμα της Ελλάδος» (1822)
- * Διαμάχες για τον έλεγχο της εξουσίας, εμφύλιες συγκρούσεις
- * Συστηματική καταστροφή Πελοποννήσου από Ιμπραήμ (1825)
- * Δημιουργία ξενικών κομμάτων («γαλλικό», «αγγλικό», «ρωσικό»)
- * Χορήγηση δανείων στις επαναστατικές κυβερνήσεις

ΛΥΣΗ «ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ»

- ✓ δημιουργία μικρού ελληνικού κράτους
- ✓ σταδιακή ανάπτυξη «Μεγάλης Ιδέας»: εθνική πολιτική που αποσκοπούσε στην απελευθέρωση των ιστορικών ελληνικών χώρων όπου κατοικούσαν Έλληνες (αλύτρωτοι)

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΡΑΤΟΥΣ

- ✓ συγκρότηση πυρήνων επαναστατικής εξουσίας
- ✓ παράλληλα υφιστάμενοι πυρήνες εξουσίας (προεστοί)

⇒ «Προσωρινόν Πολίτευμα της Ελλάδος» (1822): διακήρυξη και υπόσχεση

Η έκβαση της Επανάστασης

Πρωτόκολλο Ανεξαρτησίας 1830: Προέβλεπε ανεξαρτησία και την εδαφική έκταση της νέας χώρας. Η Ελλάδα υπήχθη σε καθεστώς εγγύησης της εδαφικής της ακεραιότητας, της εθνικής της ανεξαρτησίας και του μοναρχικού πολιτεύματος.

- Οι Μ. Δυνάμεις μπορούσαν να παρεμβαίνουν στα ζητήματα του νεοσύστατου ελληνικού κράτους.
- Με τις διεθνείς πράξεις του 1830 και 1832 στο ελληνικό κράτος περιλαμβάνονταν μόνο η Στ. Ελλάδα, η Πελ/σος και οι Κυκλάδες. Έμειναν εκτός του ελληνικού κράτους: Κρήτη, Επτάνησα, Β.Α. Αιγαίο, Δωδεκάνησα, Θεσσαλία, Ήπειρος, Μακεδονία, Θράκη.
- Δημιουργήθηκαν οι προϋποθέσεις για να αναπτυχθεί η Μεγάλη Ιδέα, δηλ. η εθνική πολιτική που αποσκοπούσε στην απελευθέρωση των ιστορικών ελληνικών χωρών και των τόπων γενικά όπου κατοικούσαν Έλληνες, οι οποίοι στο εξής ονομάστηκαν από την ελεύθερη ελληνική εστία αλύτρωτοι Έλληνες.
- Παρά τη βούληση του ελληνικού λαού, οι Μ. Δυνάμεις επέβαλαν ως πολίτευμα την απόλυτη μοναρχία με πρώτο βασιλιά των Ελλήνων το Βαυαρό Όθωνα.